ALISPÁNI JELENTÉS

HUNYADVÁRMEGYE

KÖZIGAZGATÁSI ÁLLAPOTÁRÓL

AZ 1910. ÉVBEN.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Az 1886. évi XXI. tc. 68. §-a alapján az 1910. évi közigazgatásunk állapotáról jelentésemet a következőkben teszem meg:

I. Törvényhatósági bizottság működése.

Az elmult 1910. évben törvényhatóságunk 7 közgyűlést tartott és pedig 1910. január 4-én, február 26-ikán, március hó 14-én, május hó 20-án rendkivüli, május 30-án rendes tavaszit, augusztus 18-án ismét rendkivülit és végül október hó 25-én a rendes őszit.

Ezen közgyűléseken hozott véghatározatok száma 1627. A törvényhatóság életében nevezetes mozzanatképen felemlitendő, hogy Mara László főispán úr őméltósága az 1910. évi március hó 14-én tartott rendkivüli, igen népes és lelkes közgyűlésén iktattatott be főispáni székébe.

Tavaszi közgyűlésében módositotta a törvényhatóság a bábaügyi szabályrendeletet és díjnokok fizetésének és szolgálati viszonyainak rendezéséről alkotott szabályrendeletet.

Őszi közgyűlésében megalkotta Hunyadvármegye gyámpénztári szabályrendeletét, módositotta Hunyadvármegye nagy- és kisközségeinek bérkocsi szabályrendeletét, a törvényhatósági útbiztosok fizetesrendezését és szolgálati szabályzatát és végül a vármegyei kéménysepresi szabályrendeletet.

Felirt több társtörvényhatóság átiratára a sertésorbánc ellen kötelező oltás elrendelése, a r. t. városi orvosoknak arcképes vasúti igazolvánnyal való ellátása, a községi mérnökök és útbiztosok részére kedvezményes vasuti menetjegy kiszközlése, a díjnokok lakbére, a községi kör- és segédjegyzők fizetésének és jegyzői munkálatoknak, a nyugdij országos rendezésének és a

jegyző közjogi helyzetének törvényhozási uton való rendezése, valamint a kórházi orvosok és tisztviselők szolgálati viszonyainak rendezése tárgyában.

Az elmult év folyamán nyugdijaztatott Borka János és Magureán Géza útkaparók, az előbbi évi 215 K 04 fillérrel, az utóbbi évi 282 K 24 fillérrel.

Végül jelentem, hogy törvényhatósági engedélylyel hosszabb szabadságot élveztek a következő tisztviselők: Török Géza, Barcsay Ákos, dr. Gerbert Ottó és Mihalovits Antal.

II. Közegészségügy.

A közegészségi állapot Hunyad vármegyében az 1910. év folyamán egészben véve nem volt kedvezőnek jelezhető, mert habár a vörheny és hasi hagymáz kivételével a többi fertőző betegségek a megelőző évnél kevesebb számmal fordultak elő, a két megnevezett betegség sulyosabb természetünek mutatkozott.

A heveny fertőző betegségek közül diphteria, vörheny, kanyaró, hörghurut, vérhas és hasi hagymáz merültek fel.

Diphteria előfordult a vármegye négy járásának nyolc községében és két rendezett tanácsu városban és 31587 lakos közül beteg lett 77 gyerek, ezek közül meggyógyult 61, meghalt 16 gyerek. Ezen adatokból kiderül, hogy elterjedés tekintetében a mult évinél kedvezőbb viszonyok mutatkoztak, amennyiben 1909. évben 5 járásnak 10 községében és 3 rendezett tanácsu városban 102 gyerek lett ezen betegségtől megtámadva, a gyógyulás tekintetében azonban ezen év folyamán kevésbé kedvező eredmények voltak észlelhetők, mi a köznép elhanyagolásának következménye, mivel a betegülések csak a harmadik vagy negyedik napon lettek bejelentve, midőn a beoltások már nem mutatnak oly kedvező eredményeket, mintha a bejelentés a betegülés első vagy második napjain történik.

Vörheny előfordult a vármegye hat járásának 19 községében és 4 rendezett tanácsu városban és 55570 lakos közül beteg lett 358 gyerek, ezek közül meggyógyult 300, meghalt 58 gyerek.

Kanyaró mind kiterjedés, mind gyógyulási eredmény tekintetében a mult évinél kedvezőbbnek tünt fel, amennyiben a vár-

megye négy járásának 13 községében és 2 rendezett tanácsú városban a mult évi 1901 betegüléssel szemben 1910. évben 35295 lakos közül megbetegült 425 gyerek, ezek közül meggyógyult 410, meghalt 15 gyerek.

Hökhurut fölmerült a vármegye öt járásának 15 községében és két rendezett tanácsu városban és 25707 lakos közül beteg lett 255 gyerek, ezek közül meggyógyult 246, meghalt 9 gyerek.

Vérhas mutatkozott a vármegye két járásának három községében és 7681 lakos közül beteg lett 97 egyén, meggyógyult 83, meghalt 14 beteg. Nagyobb mérvben lépett fel Lupény és Felsőnyiresfalva községben.

Hasihagymáz fellépett a vármegye öt járásának 12 községében és nagyobbára igen súlyos természetünek mutatkozott; 28964 lakos közül beteg lett 256 egyén, ezek közül meggyógyult 183, meghalt 47 és az év végével maradt ápolás alatt 26 beteg. Nagyobb kiterjedést öltött Lupény, Felsőlunkoj és Herczegány községekben. Lupényben egész év folyamán merültek fel hagymáz esetek, mig végre a megelőző év nyarán az Urikány—zsilvölgyi bányatársulat a Brája nevü patak magasan fekvő helyéről vett vizzel, mesterséges szűrővel ellátott új vizvezetéket létesitett, mellyel összes telepét ellátja; ezen vizvezeték működésbe hozatala után a Lupényben addig folytonosan előfordult hagymáz betegülések teljesen megszüntek. Igen kivánatos volna, ha Petrozsény is hasonló vizvezetékkel volna ellátva, akkor az egész petrozsényi járás meg lenne mentve a minduntalan jelentkező hagymáz betegülésektől.

A heveny fertőző betegségek továbbterjedése ellen az előirt óvintézkedések a lehetőség korlátai között megtétettek, a diphteriás betegek gyógyszérummal beoltattak, sőt a már fertőzött lakásokban talált még egészséges egyének is, kiken védoltások eszközöltettek általában jó eredménnyel. Sajnos, hogy sok esetben, mint már fennebb is emlitve volt, a betegülések csak a harmadik, vagy negyedik napon jelentetnek be, midőn a beoltások kedvező eredményt már nem mutathatnak.

A heveny fertőző betegségeken kivül a klimatikus befolyások által okozott betegségek a téli, tavaszi és őszi hónapokban a légzőszervek hurutos és lobos bántalmai, a nyári hónapokban

az emésztőszervek bántalmai voltak észlelhetők, mint szórványos betegségek.

Hazánkban főleg a Duna mentén fölmerült kolera betegülések öt esetben vármegyénkben is riadalmat okoztak; szeptember hónapban öt halálos kimenetelü koleragyanus halálesset lett bejelentve, melyek közül a rögtön megejtett boncolás után egy vérhasnak, kettő guttaütésnek, egy mérgezésnek és egy végelgyengülésnek bizonyult.

Védhimlőoltás.

Az 1910. év folyamán a védhimlőoltás a vármegye valamenyi községében végre lett hajtva, 22 orvos által jó sikerrel beoltatott 8414 gyerek, újraoltatott 8422 egyén, összes oltások száma 16836.

Gyógyszertárak.

A vármegye területén lévő gyógyszertárak az 1910. év folyamán a vármegye tiszti főorvosa által az elsőfokú hatóságok közremüködésével megvizsgálva lettek; megvizsgáltatott 23 önálló gyógyszertár, egy házi és két kézigyógyszertár, melyek felszerelés, gondozás és kezelés tekintetében kifogástalanoknak találtattak.

Kórházak.

A dévai közkórházban volt gyógykezelés alatt 1910. évben 3332 beteg, ezek közül gyógyulva eltávozott 1749, javulva 1093, gyógyulatlan 148, meghalt 134, maradt az év végén ápolás alatt 208 beteg; ápolási napok száma 69,369.

A körösbányai nyilvános jellegü kórházban volt gyógykezelés alatt 1910. évben 479 beteg, ezek közül meggyógyult 384, javult 46, gyógyulatlan eltávozott 13, meghalt 13, maradt ápolás alatt 23. Ápolási napok száma 8054.

A brádi bányatársulati kórházban volt gyógykezelés alatt 1910-ben 157 beteg, ezek közül meggyógyult 143, javulva eltávozott 3, gyógyulatlan 2, meghalt 4, maradt ápolás alatt 5 beteg. Ápolási napok száma 2069.

A lupényi kőszénbányatársulat magán kórházában volt gyógykezelés alatt 1910. évben 417 beteg, ezek közül gyógyult

241, javult 115, gyógyulatlan eltávozott 14, meghalt 19, maradt ápolás alatt 28 beteg. Ápolási napok száma 7466.

A petrozsényi kőszénbányatársulati kórházban volt gyógykezelés alatt 1910. évben 450 beteg, ezek közül gyógyult 284, javult 84, gyógyulatlan elbocsáttatott 15, meghalt 52, maradt ápolás alatt 15 beteg. Ápolási napok száma 10055.

Vulkáni kőszénbányatársulati kórházban volt gyógykezelés alatt 1910. évben 368 beteg, ezek közül meggyógyult 187, javult 124, gyógyulatlan elbocsáttatott 7, meghalt 25, ápolás alatt maradt 25. Ápolási napok száma 5632.

A dévai kir. törvényszéki fogház kórházában volt gyógykezelés alatt 1910. évben 280 beteg, ezek közül meggyógyult 233, javult 41, gyógyulatlan kibocsáttatott 3, ápolás alatt maradt 3 beteg. Ápolási napok száma 3120.

Egészségügyi személyzet.

Hunyad vármegyében van 50 orvostudor és 35 sebész, az orvostudorok közül törvényhatósági szolgálatban van 11, körorvos 17, bányaorvos 8, gyári orvos 3, vasúti orvos 1, kórházi orvos 3, magánorvos 4, városi orvos 3.

Okleveles szülésznő van 117, másodrendü tanfolyamot végzett községi bába 87, főorvosi képesitéssel biró 148.

Jelenleg a vármegyében 17 körorvos van az egészségügyi körökben; az 1908. évi XXXVIII-ik t.-c. rendelkezése szerint Hunyad vármegye nagy kiterjedésénél fogva a törvényhatósági bizottság által 33 egészségügyi körre lett beosztva, mely munkálat jóváhagyás végett a belügyminiszteriumnál van.

III. Községi ügyek.

A vármegye rendezett tanácsu városai, valamint valamennyi községe — a felsőszálláspataki körjegyzőséghez tartozó községek kivételével — törvényhatóságilag jóváhagyott költségvetéssel birt. A községek évi zárszámadásainak a törvényhatóság által történt tárgyalására vonatkozólag az alábbi felvilágositással szolgálhatok: 1. *az algyógyi járásból:* az összes községek 1909. évi zárszám-

adásai; 2. *a brádi járásból:* a boiczai és bucsesdi körjegyzőségekhez tartozó községek 1909. évi, a többi körjegyzőséghez tartozó községek 1908. évi zárszámadásai, kivéve Mihelény községet, melynek 1909. évi zárszámadása is letárgyaltatott; 3. *a dévai járásból:* a valisorai körjegyzőséghez tartozó községek 1908. évi, az alsókajaneli, bácsii, berekszói, felsőcsertési, harói, marossolymosi, nyavalásfalvai és veceli körjegyzőségekhez tartozó községek 1907. évi zárszámadásai, kivéve Kaun községet, melynek 1908. évi zárszámadása is letárgyaltatott, az alpestesi és kersetzi körjegyzőséghez tartozó községek 1906. évi, a piskitelepi és szentandrási körjegyzőséghez tartozó községek 1904. évi zárszámadásai; 4. *a hátszegi járáshoz* tartozó körjegyzőségek összes községeinek 1909. évi zárszámadásai; 5. *a vajdahunyadi járáshoz* tartozó körjegyzőségek összes községeinek 1909. évi zárszámadásai; 6. *a körösbányai járásból:* a czebei, birtini, ribiczei és körösbányai körjegyzőségekhez tartozó községek 1909. évi, az alváczai, riskuliczai és tomesdi körjegyzőségekhez tartozó községek 1908. évi zárszámadásai, kivéve Kazanesd községet, melynek csak az 1907. évi zárszámadása tárgyaltatott; 7. *a marosillyei járásból:* az alsólapugyi, dobrai, guraszádai, lapusnyaki, marosillyei, roskányi, szirbi és vorczai körjegyzőségekhez tartozó községek 1909. évi, a branyicskai, burzsuki, furksorai, guradobrai és zámi körjegyzőséghez tartozó községek 1908. évi zárszámadásai; 8. *a petrozsényi járásból:* a livazényi, lupényi, petrillai és zsilvajdejvulkáni körjegyzőséghez tartozó községek 1909. évi s Petrozsény község 1906. évi zárszámadásai; 9. *a puji járásból:* a felsőszálláspataki körjegyzőséghez tartozó községek 1907. évi, a többi körjegyzőséghez tartozó községek 1909. évi zárszámadásai; 10. *a szászvárosi járásból:* a benczenczi és vajdeji körjegyzőséghez tartozó községek 1904. évi, a balomiri és tordosi körjegyzőséghez tartozó községek 1905. évi, a Kasztó és romoszi jegyzőség községeinek 1906. évi, a nagydenki körjegyzőséghez tartozó községek 1907. évi, az alsóvárosvizi, berényi, felkenyéri, kudzsiri és romoszhelyi körjegyzőségekhez tartozó községek 1908. évi, a lozsádi körjegyzőséghez tartozó Lozsád, Magura és Martinesd községek 1908. évi, a Pad, Répás és Tormás községek 1909. évi s Alkenyér község 1909. évi zárszámadásait a törvényhatóság letárgyalta.

A városok zárszámadásai közül a törvényhatóság Déva és Szászváros városok 1908. évi, Hátszeg és Vajdahunyad városok 1909. évi zárszámadásait szintén letárgyalta.

A városok letárgyalt 1910. évi költségvetéseiben a fedezetlen hiány fedezetére megállapitott pótadó százalék (%) a következő volt: 1. Déva r. t. város 44%; 2. Hátszeg r. t. város 78·1%; 3. Vajdahunnyad r. t. város 91%; 4. Szászváros r. t. város 0%.

A törvényhatóság összes költségeinek költségvetéseiben mutatkozó hiány fedezetére engedélyezett összes községi pótadók az összes állami adókhoz viszonyitott százalékának átlaga 66%.

Vannak olyan községek, melyekben a községi pótadó százalék a nép mostoha helyzetét tekintetbe véve aránytalanul magas. Igy például 50%-nál magasabb pótadót fizetnek a következő községek: I. *Algyógyi járásból;* Bakonya 86, Balsa 53·5, Bokajtelfalu 51, Boj 62·5, Bulbuk 125, Cseb 66, Erdőfalva 95, Glod 84, Kisalmás 110, Középalmás 132, Kurpeny 125, Máda 60·5, Nagyalmás 79, Nádasdia 94, Nyirmező 77, Pojána 72, Porkura 109, Renget 60, Tekerő 87, Valeajepi 94, Valeamare 93, Voja 86 százalék. II. *Brádi járásból:* Blezseny 88, Bucsesd 68, Bukuresd 111, Dupapiátra 138, Felsőkajánel 88, Felsőlunkoj 62, Herczegány 66, Krecsunesd 65, Kurety 104, Mihelény 85, Ormingya 69, Pestyere 121, Podele 110, Pottingány 84, Rovina 125, Seszur 100, Szelistye 51, Szkröfa 111, Sztanizsa 162, Tresztia 111, Váka 72·5, Vályabrád 97·5, Zdrápcz 69·5 százalék. III. *Dévai járásból:* Alsókajánel 72·1, Árki 56, Bárbura 150, Bezsán 66·5, Boholt 70, Bojabirz 82, Brettyelin 132, Burjánfalva 110, Fornádia 72, Füzesd 76, Grujelács 146, Gyálumáre 158, Herepe 124, Hondol 61, Kaun 144, Kerges 110, Kersetz 110, Magura 116, Merisor 136, Nagyág 92·5, Nozság 57, Nyavalyásfalva 63·5, Popesd 72, Szárazalmás 101, Szelistyóra 130, Sztójenyásza 121, Szuliget 100, Toplicza 81·5, Valisora 104, Vulcsesd 68 százalék. IV. *Hátszegi járásból:* Alsóbauczár 66, Alsónyiresfalva 64, Bacalár 53, Balomir 129, Baresd 59, Boicza 57, Bosorod 82, Brázova 72, Csopea 86, Felsőbauczár 80, Felsőnyiresfalva 64, Felsőszilvás 60, Gauricsa 64, Hatzasel 62, Hobicavárhely 120, Jóvalcsel 62, Kékesfalva 180, Kernyesd 55, Kiscsula 87, Kispestény 77, Klopotiva 63, Kraguis 81, Kurpeny 227, Lindzsina 74, Lunkány 56, Nagycsula 57,

Nagy- és Kisosztró 54, Nagypestény 72, Paucsinesd 84, Pojeny 56, Pokolvalcsel 64, Reketyefalva 58, Stejvaspatak 81, Szacsal 63, Szentpéterfalva 55, Sztrigyohába 80, Sztrigyplop 52, Sztrigyszacsal 55, Totesd 51, Valióra 76, Valeadilzsi 55, Vályaszentgyörgy 52, Váralja 67 százalék. V. *Vajdahunyadi járásból:* Alsónádasd 72·5, Álun 99, Aranyos 99, Boos 75, Bujtur 55·5, Bunyilla 95·5, Cserbel 56, Cserisor 149, Cserna 52, Csernisorafloresza 95, Erdőhát 96, Erdőhátrunk 77, Felpestes 83·5, Felsőtelek 67, Góles 77, Gyalár 109, Keresztényalmás 80, Kiskalán 72·5, Lelesz 51, Magyarosd 74, Nagyrunk 94, Nándor 99·5, Nándorválya 101·5, Párosza 84, Plop 72, Pojrekiczeliferesd 70, Pojtomi 87, Pojvojnibuzdulár 119, Rákosd 67·5, Ruda 60, Szocset 70, Ulm 72, Vallár 120, Zalasdgroos 63, Zsoszány 89·5, Vádudobri 89 százalék. VI. *Körösbányai járásból:* Riskulicza 292, Bulzesd 244, Grohot 341, Tomnatek 296, Lunka 57, Karasztó 72, Birtin 67, Tataresd 96, Prihodesd 95, Baszarabásza 85, Brotuna 117, Csungány 110, Felvácza 85, Kazanesd 157, Préváleny 102, Báldovin 114, Dobrocz 150, Lyaucz 167, Obersia 150, Steja 99·5, Sztrimba 190, Ternáva 104, Tomesd 110, Tyiulesd 80·5, Valeamáre 250, Ribicsóra 69, Újbaresd 90, Zsunk 94, Karács 74, Mesztákony 54 százalék. VII. *Marosillyei járásból:* Abucsa 109, Almásszelistye 62, Almasel 64, Alsóboi 107, Alsócsertés 90·5, Alsólapugy 79·5, Bácsfalva 79, Baresd 123·5, Bástya 164, Batrina 87, Booz 55, Bradaczel 70·5, Brassó 74·5, Briznik 69·7, Burzsuk 63, Cserbia 100, Danulesd 157·5, Dumbravicza 91·5, Dumesd 92, Fazacsel 88·5, Felsőboj 79, Felsőlapugy 73, Fintóág 52·5, Furksora 112·5, Fűzesbogara 81·5, Gerend 87, Glodgilesd 82·5, Glodinesd 88·5, Gyalakuta 109, Holgya 110, Kábesd 135·5, Karmazinesd 103, Kimpenyszurduk 71, Kimpur 81, Kismuncsel 117·6, Kosesd 116·5, Kozsa 99, Kulyes 96·5, Lapusnyak 60, Laszó 53, Lunksora 133·5, Mihalesd 56, Mikanesd 58·5, Nagymuncsel 69·9, Ohába 94·5, Pank 68, Pankszelistye 78, Petresd 124, Poganesd 74·5, Radulesd 63·5, Roskány 71·5, Runksor 87, Szakamás 77, Szirb 74·5, Sztancsesdohába 79·01, Sztregonya 92, Sztretye 85, Tamasesd 79, Tataresd 72, Tirnáva 73·5, Tirnávicza 58·5, Tisza 74·5, Tyej 52·5, Ullyes 94, Válealunga 70, Vika 93, Viszka 71·5, Vorcza 79·5 százalék. VIII. *Petrosényi járásból:* Banicza 67, Felsőbarbatyen 85, Hobiczaurikány 63, Kim-

pulujnyág 55·2, Krivádia 130, Merisor 88, Petrilla 83·2, Petrosény 62, Zsilymacesdparoseny 85, Zsilyvajdejvulkán 90, Zsilykorojesd 89·5 százalék. IX. *Puji járásból:* Alsószálláspatak 70, Bajesd 55, Farkaspatak 76, Fehérviz 55, Felsőszálláspatak 69, Fűzesd 55, Galacz 53, Hegylivádia 60, Hobicza 106, Kisbaár 65, Kőaljaohába 85, Malajesd 63, Nuksora 67, Ponorohába 87, Párospestere 61, Ponor 56, Serél 64, Urik 60, Vajdej 75 százalék. X. *Szászvárosi járásból:* Alsóvárosviz 53, Bucsum 67, Felsővárosviz 56, Gredistye 846, Kisoklos 70·5, Kosztesd 70, Ludesd 75, Magura 52, Magureny 200, Répás 55 százalék.

Községi pótadót nem fizető községek a következők: Haró, Kozolya, Riska, Alkenyér, Balomir, Berény, Felkenyér, Kasztó, Kudzsir, Ósebeshely, Perkász, Romosz, Romoszhely, Szereka, Tordos és Vajdej.

A községek, mint jogi személyek tulajdonát képező oly ingatlanok, mint például kaszálók, szántók, kertek a községi törvény értelmében kihaszonbéresités utján, a legelők pedig az eddigi szokás szerint saját használat által kellő hatósági ellenőrzés mellett jövedelmeztettek.

IV. Megyei háztartás.

A törvényhatóság tulajdonát képező és felügyelete alatt álló alapok és alapitványok vagyoni állagában csekélyebb változások 1910. év folyamában is fordultak elő s ezeket a vármegye alapjainak 1910. évi forgalmáról készitett s ide csatolt kimutatás számszerüen feltünteti.

Az alapok vagyonát kezelő dévai m. kir. adóhivatal az 1910. év folyamán 3-szor megrovancsoltatott s a pénz és kötvényérték kezelése minden alkalommal rendben találtatott.

Az annuitásos kölcsönök kimutatását idecsatolva bemutatom.

Vármegyét terhelő annuitásos kölcsönök kimutatása.

Folyó sz.	A kölcsönt felvevő [illegible]	[illegible]	[illegible] K f	[illegible]	[illegible] K f	A törlesztési részlet [illegible] kamat ideje és évi összege mikor?	K f	Jegyzet
1	A Magyar Jelzálog Hitelbank	Devai közkórházi alap	200000	1894	16[illegible]802 04	100 félév alatt junius és dec. 1	9700 —	
2	A vármegyei közs. szegényalap	Devai közkórházi alap	23700	1910	23700	40 félévenként május és nov. 31	1860 96	
3	Magyar Jelzálog Hitelbank	That útalap	200000	1896	226870 36	100 félév alatt februar és aug. 1-en	12636 —	
4	Magyar Jelzálog Hitelbank	„ „	200000	1896	174520 26	100 félév alatt jun. és dec. 1-en	9720 —	
5	Pesti Hazai Első Takarékpénztár	„ „	270000	1899	246843 70	100 félév alatt jan. és jul. 1-én	13662	
6	Várm. tiszti nyugdíjalap	Várm. székházalap	60000	1893	50544 82	94 félév alatt jan. és jul. 1-én	3330	
7	Vármegyei szegényalap	Várm. székházalap	55000	1910	54653 26	100 félév alatt april és okt. 1-én	2536 36	
8	Pesti magy. kereskedelmi bank	Várm. székházalap	320000 —	1889	259163 28	100 félév alatt márc. és szept. 1-én	32097 20	
9	Vármegyei szegényalap	Várm. rendelkezési alap	50000	1910	50000	50 félév alatt jan. és jul. 1-én	3836 64	

V. Gyámsági és gondnoksági ügyek.

A vármegyei központi árvaszék 1910. évi tevékenységéről, a gyámsági és gondnoksági ügyek állapotáról jelentésemet a következőben teszem meg.

A 1910. évben beérkezett 17474 ügydarab (beadvány), ehhez jött 4763 darab számlához kelt vége, összesen tehát 22237 ügydarab.

Ezen ügydarabokat 3 ülnök és 1 aljegyző intézte el, illetve az ebből az év végén 900 ügydarab volt elintézetlen.

Ebben 127 tartatott.

1. A gyámoltak (kiskorúak) létszáma.

a) az 1909. év végén gyámság alatt állott 28465 kiskorú
b) az 1910. évben ismét gyámság alá került 2681 „
Lett összesen 31146 kiskorú

Ezekből az 1910. évben a gyámhatóság gyakorlata alól felszabadult, meg pedig

a) teljeskorúság elérése következtében	1741	kiskorú
b) nagykorúsítás következtében	12	„
c) lemondás folytán	16	„
d) elhalálozás következtében	29	„
e) gyámhatóság megszüntetése következtében	10	„
Összesen	1808	kiskorú.

Következőleg az 1910. év végén gyámság alatt maradt 29338 kiskorú.

2. A gondnokoltak létszáma.

a) az 1909. év végén gondnokság alatt maradt 1365 egyén.
b) az 1910. évben gondnokság alá helyeztetett 78 „
Összesen 1443 egyén.

Ezekből az 1910. évben felszabadult

a) gondnokság megszüntetése folytán	1	egyén.
b) elhalálozás folytán	1	„
Összesen	2	egyén.

Következőleg az 1910. év végén gondnokság alatt maradt 1441 egyén.

Végeredményében a kiskoruak és gondnokoltak összes létszáma 1910. év végén 30779 egyén volt.

A kiskoruak közül 32 lett elhagyottá nyilvánitva.

Ezek létszáma az év végén 151.

A gyám-gondnokság alól felszabadult egyének közül 25-nek volt gyámpénztárilag kezelt öröksége; kiknek 19689·91 koronányi követelése a törvényes időben mind ki lett utalványozva.

VI. Népmozgalmi ügyek.

Az 1911. év elején eszközölt országos népszámlálás alkalmával összeiratott és találtatott a vármegyében:

Folyó szám	Község, város neve	Az összeirt			A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó helyiségek száma
		magánlakások száma		intézeti háztartások száma		
		lakottak	nem lakottak			
		I. *Algyógyi járás.*				
1	Algyógyalfalu	328	34	1	1152	42
2	Algyógyfelfalu	321	23	—	1505	44
3	Arany	230	17	—	531	16
4	Bábolna	260	12	—	973	61
5	Bakonya	94	3	1	435	42
6	Balsa	482	79	—	1349	89
7	Boj	143	—	—	599	68
8	Bokajalfalu	211	5	—	873	113
9	Bokajfelfalu	118	—	—	569	63
10	Bózes	170	15	—	733	35
11	Bulbuk	82	7	—	371	11
12	Cseb	207	55	1	869	93
13	Csigmó	144	10	—	572	31
14	Erdőfalva	65	2	—	342	13
15	Feredőgyógy	64	24	—	210	15
16	Folt	91	—	—	322	31
17	Glod	102	7	1	440	29

Folyó szám	Község, város neve	Az összeirt magánlakások száma: lakottak	Az összeirt magánlakások száma: nem lakottak	Az összeirt intézeti háztartások száma	A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
18	Gyertyános	88	40	—	293	4
19	Homorod	242	—	—	1159	24
20	Kisalmás	136	77	—	516	10
21	Kisrápolt	115	4	—	329	25
22	Középalmás	108	5	—	483	33
23	Kurpeny	100	4	—	434	16
24	Máda	472	109	—	1330	111
25	Nádasdia	72	3	—	270	29
26	Nagyalmás	357	43	3	1353	151
27	Nagyrápolt	402	24	—	1127	69
28	Nyirmező	176	—	—	801	25
29	Pojána	152	6	—	679	13
30	Porkura	113	3	—	477	7
31	Renget	235	25	—	1024	63
32	Tekerő	90	5	—	426	21
33	Valejepi	122	2	—	517	21
34	Valemare	120	—	—	569	78
35	Voja	123	—	—	565	43
	Összesen	6335	643	7	24198	1539
	II. *Brádi járás.*					
1	Alsólunkoj	168	7	—	714	37
2	Blezseny	815	31	—	3334	150
3	Boicza	290	79	—	1224	49
4	Brád	520	6	—	2574	66
5	Bucsesd	176	2	—	819	65
6	Bukuresd	146	3	1	633	18
7	Czereczel	232	13	—	1109	—
8	Dupapiatra	486	15	—	2237	129
9	Felsökajanel	136	9	—	595	4
10	Felsölunkoj	175	9	—	730	44
11	Herczegány	411	35	1	1759	148

Folyó szám	Község, város neve	Az összeirt magánlakások száma: lakottak	Az összeirt magánlakások száma: nem lakottak	Az összeirt intézeti háztartások száma	A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
12	Krecsunesd	137	19	—	593	36
13	Kristyor	535	36	—	2243	43
14	Kurety	219	5	—	941	20
15	Miheleny	181	5	—	679	33
16	Ormingya	286	19	—	1348	51
17	Pestyere	126	6	—	583	1
18	Podele	135	10	—	547	10
19	Pottingány	47	—	—	226	7
20	Rovina	147	10	—	685	4
21	Ruda	188	17	—	781	50
22	Seszur	221	1	—	916	30
23	Szelistye	150	15	—	638	60
24	Szkrófa	110	2	—	468	7
25	Sztanizsa	226	16	—	1097	41
26	Tresztia	137	9	—	592	14
27	Váka	186	19	—	841	21
28	Valeabrád	196	7	—	1024	55
29	Zdrápcz	211	7	—	1001	16
	Összesen	7093	412	2	30931	1209
	III. *Dévai járás.*					
1	Alpestes	265	—	—	746	3
2	Alsókajanel	83	6	—	353	4
3	Árki	31	—	—	152	—
4	Bácsi	175	10	—	733	2
5	Bánpatak	187	11	2	806	18
6	Bárbura	103	13	—	406	49
7	Berekszö	201	17	—	861	35
8	Bezsan	106	6	—	434	3
9	Boholt	153	33	—	647	33
10	Bojabirz	72	4	—	319	—
11	Brettyelin	59	4	—	271	3

Folyó szám	Község, város neve	Az összesen			A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
		magánlakások száma		intézeti háztartások száma		
		lakottak	nem lakottak			
12	Burjánfalva	104	1	—	438	—
13	Csernakeresztur	118	4	—	555	9
14	Dédács	284	3	—	1296	30
15	Felsőcsertés	199	4	—	766	29
16	Fornadia	142	7	—	616	44
17	Füzesd	112	7	—	458	44
18	Grujelács	53	1	—	192	6
19	Gyalumare	105	4	—	444	6
20	Haró	210	9	—	872	8
21	Herepe	51	6	1	221	—
22	Hondol	294	4	—	1126	62
23	Kaun	24	2	—	120	1
24	Keckedága	160	11	—	564	14
25	Kéménd	85	2	—	410	8
26	Kerges	107	3	—	426	7
27	Kersecz	100	6	—	382	3
28	Kisbarcsa	67	3	—	321	—
29	Kozolya	99	1	—	496	—
30	Lesnyek	147	10	—	628	—
31	Magura	209	50	4	512	75
32	Marosnémeti	126	5	—	504	9
33	Marossolymos	383	27	—	1285	20
34	Merisor	35	—	—	183	—
35	Nagyág	343	33	—	1253	137
36	Nagybarcsa	63	3	—	363	—
37	Nagytóti	45	—	—	196	—
38	Nozság	138	—	—	586	5
39	Nyavalyásfalva	175	15	—	759	59
40	Ópiski	120	—	—	654	—
41	Petrény	134	4	—	600	3
42	Piskitelep	683	14	—	3087	48
43	Popesd	79	1	—	405	2
44	Sárfalva	95	3	—	458	3
45	Szántóhalma	127	—	—	589	11

Folyó szám	Község, város neve	Az összeirt magánlakások száma: lakottak	Az összeirt magánlakások száma: nem lakottak	Az összeirt intézeti háztartások száma	A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
46	Szárazalmás	103	3	—	441	1
47	Szelistyora	121	4	—	481	28
48	Szentandrás	182	2	—	908	4
49	Sztojenyásza	96	10	—	375	26
50	Szúliget	210	17	—	878	16
51	Tompa	123	2	—	526	9
52	Toplicza	113	19	1	325	18
53	Valisora	342	5	—	1119	36
54	Veczel	106	8	—	449	34
55	Vormága	244	1	1	1059	3
56	Vulcsesd	75	1	—	307	—
	Összesen	8366	419	9	34151	968
	IV. *Hátszegi járás.*					
1	Alsóbauczár	262	7	—	1258	5
2	Alsófarkadin	93	3	—	375	9
3	Alsónyiresfalva	328	87	—	1128	22
4	Alsószilvás	186	3	—	918	6
5	Baczalár	93	2	—	355	7
6	Balomir	90	1	—	380	6
7	Baresd	102	3	—	485	12
8	Boicza	116	4	—	648	9
9	Bosorod	293	20	2	1485	50
10	Brázova	68	—	—	313	13
11	Bukova	316	13	—	1564	15
12	Csopea	57	1	—	292	2
13	Demsus	188	4	—	863	11
14	Felsőbauczár	192	1	—	1000	12
15	Felsőfarkadin	61	1	—	289	3
16	Felsőnyiresfalva	597	199	—	2049	17
17	Felsőszilvás	137	8	—	577	8
18	Gauricsa	58	4	—	269	5
19	Gonczága	126	3	—	482	11

Folyó szám	Község, város neve	Az összeírt			A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
		magánlakások száma		intézeti háztartások száma		
		lakottak	nem lakottak			
20	Haczazsel	105	1	—	399	3
21	Hobiczavárhely	63	1	—	249	8
22	Jóvalcsel	230	12	—	947	49
23	Kékesfalva	217	18	—	875	7
24	Kernyesd	88	9	—	378	18
25	Kiscsula	45	1	—	252	12
26	Kispestény	99	—	—	588	20
27	Kitid	238	569	—	853	22
28	Klopotiva	361	9	—	1587	11
29	Kovrágy	103	6	—	456	10
30	Kraguis	43	1	—	218	2
31	Kurpeny	90	4	—	303	—
32	Lindzsina	47	—	—	89	2
33	Lunkány	219	5	—	1201	—
34	Mácsó	205	8	—	865	50
35	Magyarbrettye	92	2	—	465	13
36	Malomviz	210	9	—	1079	15
37	Nagycsula	49	1	—	255	16
38	Nagy és Kis Osztró	207	19	—	917	56
39	Nagypestény	153	1	—	684	25
40	Naláczvád	57	—	—	264	4
41	Ohábasibisel	99	1	—	465	—
42	Oláhbrettye	76	5	—	349	19
43	Óraljaboldogfalva	160	5	—	690	4
44	Paucinesd	267	27	—	694	26
45	Pojeny	48	—	—	267	1
46	Poklisa	85	2	—	323	14
47	Pokolvalcsel	148	2	—	652	3
48	Rea	74	—	—	282	3
49	Reketyefalva	382	6	—	2170	35
50	Russ	115	16	—	345	3
51	Stejvaspatak	184	1	—	898	17
52	Szacsal	96	4	—	437	8
53	Szentpéterfalva	124	—	—	598	23

Folyó szám	Község, város neve	Az összesen: magánlakások száma: lakottak	Az összesen: magánlakások száma: nem lakottak	Az összesen: intézeti háztartások száma	A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
54	Sztrigyohába	39	3	—	181	3
55	Sztrigyplop	92	2	—	465	13
56	Sztrigyszacsal	80	3	—	329	12
57	Sztrigyszentgyörgy	153	4	—	740	38
58	Totesd	106	3	—	363	15
59	Tustya	138	7	—	595	16
60	Uncsukfalva	57	1	—	240	35
61	Valiora	96	4	—	563	4
62	Vályadilzsi	117	4	—	540	49
63	Szentgyörgyválya	157	403	—	620	5
64	Váralja	192	6	—	824	10
65	Várhely	275	6	—	1040	37
66	Zajkány	168	8	—	525	62
67	Zejkfalva	93	12	—	390	2
	Összesen	13361	1740	4	44249	1029
	V. Hunyadi járás.					
1	Alsónádasd	174	24	—	823	6
2	Alsótelek	145	6	—	654	1
3	Alun	107	3	—	477	—
4	Aranyos	39	—	—	145	—
5	Batiz	295	11	2	636	6
6	Bós	170	5	—	776	22
7	Bujtur	55	4	—	234	3
8	Bunyila	90	8	—	400	—
9	Cserbel	145	11	—	564	14
10	Cserisa	108	6	—	515	—
11	Cserna	37	1	—	169	3
12	Csernisorafloresza	61	1	—	305	3
13	Csolnakos	96	4	—	387	4
14	Doboka	95	2	—	383	2
15	Erdőhát	118	4	—	487	—
16	Erdőhátrunk	30	—	—	113	—
17	Felsőnádasd	166	—	1	745	12

Folyó szám	Község, város neve	Az összesen			A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
		magánlakások száma		intézeti háztartások száma		
		lakottak	nem lakottak			
18	Felpestes	66	8	—	279	3
19	Felsőtelek	56	3	—	256	1
20	Feresd	65	—	—	268	—
21	Golles	40	—	—	170	—
22	Govasdia	95	9	—	385	6
23	Gyalár	251	12	—	1088	21
24	Hosdát	116	3	—	548	2
25	Hosdó	90	1	—	480	7
26	Keresztényalmás	56	8	—	225	7
27	Királybányatoplicza	114	5	—	513	—
28	Kiskalán	91	31	—	186	3
29	Köboldogfalva	254	14	—	520	7
30	Lelesz	120	10	—	522	4
31	Magyarósd	111	4	—	478	3
32	Nagyoklos	190	—	—	927	6
33	Nagyrunk	110	6	—	480	1
34	Nándor	66	5	—	271	25
35	Nándorválya	85	36	—	369	—
36	Párosza	43	3	—	255	—
37	Plop	41	2	—	210	1
38	Pojánarekiczeli	82	—	—	344	2
39	Pojeniczatomi	42	—	—	185	1
40	Pojeniczavojni	59	1	—	285	—
41	Pusztakalán	209	14	—	1021	5
42	Rákosd	229	7	—	972	14
43	Ruda	99	6	—	481	3
44	Szentkirály	142	—	2	641	—
45	Szocset	50	3	—	211	15
46	Szohodol	71	7	—	285	1
47	Ulm	28	—	—	116	—
48	Valár	28	1	—	109	—
49	Zalasdgrós	174	10	—	799	2
50	Zsoszány	92	12	—	401	5
51	Vadudobri	55	2	—	212	2
	Összesen	5341	312	2	31315	223

Folyó szám	Község, város neve	Az összeirt magánlakások száma: lakottak	Az összeirt magánlakások száma: nem lakottak	Az összeirt intézeti háztartások száma	A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
	VI. *Körösbányai járás.*					
1	Alvácza	115	97	—	389	—
2	Báldovin	52	4	—	258	4
3	Baszarabásza	87	—	—	446	5
4	Birtin	182	10	2	813	34
5	Brotuna	53	—	—	283	—
6	Bulzesd	537	26	—	2470	320
7	Csungány	183	4	—	932	4
8	Czebe	319	18	—	1226	32
9	Dobrocz	67	—	—	316	10
10	Felvácza	131	3	—	627	8
11	Grohot	133	22	—	598	69
12	Karács	63	7	—	273	—
13	Karasztó	135	14	—	460	34
14	Kazanesd	148	2	—	633	7
15	Körösbánya	246	14	1	988	4
16	Lunka	228	1	—	636	26
17	Liaucz	46	4	—	247	18
18	Mesztákon	7	—	—	735	21
19	Obersia	92	—	—	399	15
20	Prevaleny	183	12	—	947	—
21	Prihodest	99	2	—	400	5
22	Ribicsora	144	16	—	800	116
23	Ribicze	183	8	—	891	67
24	Riska	127	7	—	477	19
25	Riskulicza	217	11	—	1051	141
26	Steja	90	3	—	467	7
27	Sztrimba	81	1	—	397	12
28	Tataresd	68	1	—	318	1
29	Tomesd	90	14	1	389	34
30	Ternáva	136	5	—	613	7
31	Tomnatek	266	7	—	1060	167
32	Tyiulesd	79	1	—	309	25

Folyó szám	Község, város neve	Az összeirt magánlakások száma: lakottak	Az összeirt magánlakások száma: nem lakottak	Az összeirt intézeti háztartások száma	A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
33	Ujbaresd	75	3	—	390	57
34	Válemáre	22	2	—	107	4
35	Zsunk	235	18	—	1175	28
	Összesen	4909	337	4	22520	1301
	VII. *Marosillyei járás.*					
1	Abucsa	30	2	—	106	—
2	Almasel	85	5	1	457	12
3	Almásszelistye	139	2	—	679	50
4	Alsóboj	50	1	—	197	—
5	Alsócsertés	119	19	—	599	14
6	Alsólapugy	92	2	—	340	2
7	Bácsfalva	138	13	1	599	7
8	Baresd	128	93	—	571	81
9	Bástya	54	2	—	218	—
10	Batrina	180	7	—	648	88
11	Bóz	253	57	—	809	16
12	Bradaczel	117	2	—	512	20
13	Branyicska	193	21	—	847	24
14	Brassó	108	—	—	547	—
15	Briznik	165	6	—	702	36
16	Burzsuk	111	5	—	422	7
17	Cserbia	102	1	—	384	18
18	Danulesd	81	4	—	333	9
19	Dobra	324	23	—	1538	32
20	Dumbravicza	75	1	—	342	—
21	Dumesd	112	6	—	380	5
22	Fazacsel	44	1	—	181	1
23	Felsőboj	113	4	—	527	—
24	Felsőlapugy	291	18	—	1233	3
25	Fintoág	155	5	—	687	7
26	Furksora	190	165	—	781	23
27	Füzesdbogara	145	28	—	658	12
28	Gerend	27	—	—	118	—

Folyó szám	Község, város neve	Az összesen: magánlakások száma: lakottak	Az összesen: magánlakások száma: nem lakottak	Az összesen: intézeti háztartások száma	A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
29	Glodgilesd	193	—	—	827	12
30	Godinesd	209	—	—	829	4
31	Gothátya	129	5	—	522	—
32	Gurądobra	99	4	—	512	23
33	Guraszáda	211	9	—	734	8
34	Gyalakuta	83	64	—	349	33
35	Holgya	72	2	—	242	—
36	Kabesd	48	42	—	238	21
37	Karmazinesd	139	22	—	598	6
38	Kimpenyszurduk	132	3	—	602	9
39	Kimpur	94	5	—	420	10
40	Kismuncsel	46	3	—	206	16
41	Kosesd	62	4	—	261	—
42	Kozsa	83	10	—	376	4
43	Kullyes	37	8	—	171	4
44	Lapusnyak	158	6	—	637	77
45	Laszó	119	—	—	485	10
46	Lunksora	66	23	—	245	4
47	Marosbrettye	318	15	—	762	40
48	Marosillye	342	16	—	1428	56
49	Mihalesd	121	—	—	488	20
50	Mikanesd	161	3	—	382	6
51	Nagymuncsel	57	3	—	247	9
52	Ohába	76	2	—	364	2
53	Pánk	90	4	—	440	4
54	Pánkszelistye	42	—	—	199	2
55	Petresd	53	—	—	246	6
56	Poganesd	74	—	—	310	8
57	Radulesd	87	6	—	360	5
58	Roskány	207	6	—	917	26
59	Runksor	66	6	—	292	—
60	Szakamás	120	2	—	526	—
61	Szirb	229	33	—	1003	34
62	Sztancsesdohába	88	3	—	435	5
63	Sztregonya	64	6	—	257	4

Folyó szám	Község, város neve	Az összeirt magánlakások száma: lakottak	Az összeirt magánlakások száma: nem lakottak	Az összeirt intézeti háztartások száma	A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
64	Sztrettye	31	1	—	149	—
65	Tamasesd	114	16	—	411	12
66	Tataresd	129	11	—	581	13
67	Tirnáva	125	4	—	531	4
68	Tirnavica	140	13	—	497	48
69	Tisza	206	3	—	955	12
70	Tyej	117	11	—	466	22
71	Ullyes	101	8	—	377	7
72	Valcalunga	128	9	—	357	5
73	Vika	71	3	—	266	—
74	Viszka	283	29	—	1262	14
75	Vorcza	133	17	—	643	16
76	Zám	302	22	—	1059	52
	Összesen	9677	981	2	39879	1140

VIII. *Petrozsényi járás.*

1	Alsóbarbatyeniszkrony	343	21	—	1522	3
2	Banicza	188	2	—	691	16
3	Felsőbarbatyen	158	—	—	698	13
4	Hobiczaurikány	279	5	1	1446	17
5	Kimpulunyág	116	6	—	548	2
6	Krivádia	59	—	—	305	—
7	Livazeny	873	73	—	4153	56
8	Lupeny	1741	89	—	8341	320
9	Merisor	159	29	—	683	6
10	Petrilla	2101	203	—	8938	182
11	Petrozsény	2955	267	100	12148	709
12	Zsilkorojesd	485	20	1	2100	19
13	Zsilmacesdparoseny	278	17	2	1155	5
14	Vulkán	1684	129	—	7195	278
	Összesen	11419	861	104	49900	1626

Folyó szám	Község, város neve	Az összeirt magánlakások száma: lakottak	Az összeirt magánlakások száma: nem lakottak	Az összeirt intézeti háztartások száma	A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
			IX. *Puji járás.*			
1	Alsószálláspatak	98	6	—	493	7
2	Bajesd	180	2	—	685	5
3	Borbátviz	94	12	1	382	16
4	Farkaspatak	100	7	—	443	2
5	Fegyer	118	1	—	718	16
6	Fehérviz	84	5	—	416	8
7	Felszállaspatak	253	20	2	1147	145
8	Füzesd	148	4	—	769	5
9	Galacz	161	8	—	675	3
10	Hegyaljalivadia	96	4	—	404	—
11	Hobicza	57	1	—	252	—
12	Kisbár	61	2	—	365	2
13	Korojesd	75	2	—	398	7
14	Köaljaohába	83	4	1	373	5
15	Maczesd	59	6	—	279	1
16	Malajesd	58	1	—	266	22
17	Mezölivádia	185	5	—	852	12
18	Nagybár	117	2	—	515	4
19	Nuksora	198	5	—	971	35
20	Ohábaponor	84	—	—	452	5
21	Párospestere	119	—	—	601	33
22	Petrosz	233	17	—	1035	17
23	Ponor	119	8	—	542	29
24	Puj	291	11	—	1152	39
25	Russor	117	5	—	503	5
26	Serél	202	14	4	906	6
27	Urik	93	3	—	382	5
28	Vajdej	51	1	—	252	11
	Összesen	3534	156	8	16228	445
			X. *Szászvárosi járás.*			
1	Alkenyér	292	11	—	1115	101
2	Alsóvárosviz	122	7	—	510	38
3	Balomir	210	19	4	870	142
4	Benczencz	194	5	—	819	53

Folyó szám	Község, város neve	Az összesen			A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
		magánlakások száma		intézeti háztartások száma		
		lakottak	nem lakottak			
5	Berény	234	343	—	739	8
6	Bucsum	103	4	—	483	20
7	Felkenyér	540	12	—	2208	214
8	Felsővárosviz	175	3	—	789	46
9	Gredistye	34	—	—	158	3
10	Grid	132	2	—	588	18
11	Gyalmár	90	12	—	379	6
12	Kasztó	236	95	—	518	34
13	Kisdenk	107	2	—	472	60
14	Kisoklos	177	2	—	834	7
15	Kosztesd	152	6	—	780	22
16	Kudzsir	1132	27	—	4861	275
17	Lozsád	199	13	—	846	10
18	Ludesd	128	2	—	592	38
19	Magura	85	4	—	321	—
20	Magureny	30	—	—	113	6
21	Martinesd	89	3	—	416	12
22	Nagydenk	195	3	—	843	53
23	Ósebeshely	140	3	—	547	20
24	Pád	98	6	—	406	3
25	Perkász	191	14	—	771	15
26	Piskincz	128	9	—	581	5
27	Répás	31	1	—	133	5
28	Romosz	493	732	1	1654	91
29	Romoszhely	342	19	—	1446	26
30	Szereka	91	108	—	220	6
31	Tamáspatak	93	1	—	367	12
32	Tordos	154	6	—	639	25
33	Tormás	33	2	—	124	1
34	Vajdej	641	78	—	1547	73
	Összesen	7091	1554	5	27688	1448

Folyó szám	Község, város neve	Az összeirt magánlakások száma: lakottak	Az összeirt magánlakások száma: nem lakottak	Az összeirt intézeti háztartások száma	A népszámláláskor jelenvolt egyének száma	A lakáshoz tartozó távollevők száma
	Járások összesitése.					
1	Algyógyi járás	6335	643	7	24198	1539
2	Brádi „	7093	412	1	30931	1209
3	Dévai „	8366	419	9	34151	968
4	Hátszegi „	13361	1740	4	44249	1029
5	Hunyadi „	5341	312	2	31315	223
6	Köröbányai „	4909	337	4	22520	1301
7	Marosillyei „	9677	981	2	39879	1140
8	Petrozsényi „	11419	861	104	49900	1626
9	Puji „	3534	156	8	16228	445
10	Szászvárosi „	7091	1554	5	27688	1448
	Főösszeg	77126	8415	146	344155	11776
	Városok összesitése.					
1	Déva	1953	35	20	8327	268
2	Hátszeg	714	38	—	3112	57
3	Szászváros	1799	38	3	6940	397
4	Vajdahunyad	1090	33	1	4517	126
	Összesen	5556	144	24	22896	848
	Főösszesités.					
	Járások főösszege	77126	8415	146	321249	10928
	Városok főösszege	5556	144	24	22896	848
	Megyei főösszeg	82682	8559	170	344145	11776

A jelenvolt és távollevő egyének száma együtt 355921

Az 1900 és 1910. évi népszámlálás összehasonlitása:

1900. évben	járások főösszege	283206	6227
„ „	városok főösszege	20039	577
„ „	megyei főösszeg	303245	6804

1900. évben jelenvolt és távollevő egyének száma 310049

Ehez képest az 1910. évi népszámlálás eredménye szerint mutatkozó megyei szaporulat 40900 | 4972

vagyis összesen 45872 lélek,

ami megfelel 14·8% szaporodásnak.

VII. Tanügy.

Az állami iskolák elhelyezése ezen félévben sem javult. Különösen rozoga Bajesden, Felsőcsertésen, Fornádián, Marosnémetin, Nagyrápolton, Maguratopliczán és Pokolvalcselen. Nagyobb tatarozásban részesült a gyalári és a vajdahunyadi áll. iskola. Minthogy azonban a tanügyi kormány 1910. évi 128000. sz. körrendeletével az áll. iskolák elhelyezéséről is gondoskodik, remény van arra, hogy ezen iskolák törvényszerü elhelyezést nyernek. Uj állami iskola létesült a Marosvölgyében, Burzsukon, Kéménden, Sárfalván és Burjánfalván s igy az állami iskolák száma ezidőszerint 68.

Az állami iskolák nagy része tulzsufolt jelenben is, különösen a Zsilvölgyében levő községekben. Petrozsény, Petrilla és Lupény bányatelepek rohamos emelkedésével a mindennapi tankötelesek száma is egyre növekszik, a tantermek száma azonban nem emelkedik. Némely községben félnapi tanitás volt elrendelendő, ami a tanitás eredményére káros, a munkálkodásra pedig bénitó. A tulzsufolt iskoláknál uj tantermek épitését és uj tanerők alkalmazását a kir. tanfelügyelő ismételten hozta javaslatba. De eddig eredmény nélkül.

A törvény rendelkezései szerint beszüntetett felekezeti iskolák helyébe községi iskolák szerveztettek és pedig: Alunon, Nándorválya, Erdőháton, Felpestesen, Popesden, Brettyelinen, Haczazselen, Zsoszányon, Hosdo-Dobokán, Kecskedágán, Nyavalyásfalván és Csenisorafloreszán.

Azon községek, amelyek iskolái szünetelnek oly szegények, hogy sem a hitfelekezet, sem a község nem képesek segély nélkül iskolát felállitani, minthogy az 1907. évi XXVII. t. cz. 12. §-a csakis a tanitói fizetés kiegészitésére engedélyez államsegélyt, a többi kötelezettség a községre hárul.

Ezen a nagy bajon csak ugy lehetne segiteni, ha a kormány a tanitói fizetésen kivül, ugy az iskola felépitésére, valamint a tantermek felszerelésére is adna államsegélyt, mert a községek önerejükből ezek fedezésére képtelenek s igy a közig. bizottság és a kir. tanfelügyelőség tehetetlen.

A mindennapi és ismétlö tankötelesek iskoláztatása a meglévő iskoláknál is egyáltalában nagyon rendetlen, aminek oka nagyrészt a községi elöljáróságok lanyha eljárása a kirótt iskolai büntetéspénzek behajtása körül. A kirótt birságpénzeknek legfeljebb 1/8 lesz behajtva és czéljának átadva.

Az 1907. évi XXVII. t. cz. rendelkezései tanügyi részének végrehajtása különös nehézségekbe nem ütközik.

VIII. Honositás és kivándorlás.

A magyar állam kötelékébe felvétetett, illetve a honpolgári esküt az 1910. év folyamán 4 önrendelkezési joggal biró egyén tette le.

A magyar állam kötelékéből senki sem bocsájtatott el.

Az 1910. év végéig 946 megyei illetőségü egyén nyert a világrész különböző államaiba 1—3 évre érvényes utlevelet, kik közül 509 egyén vándorolt ki.

IX. Állategészségügy.

Hunyadvármegyében az 1910. évben az állategészségügyi szolgálatot 1 törvényhatósági és 11 járási m. kir., továbbá 4 városi helyhatósági állatorvos látta el, mely utóbbiak Déva, Szászváros, Hátszeg és Vajdahunyad r. t. városok által alkalmaztattak. Ezenkivül Szászvároson és Petrozsényben egy-egy magánállatorvos müködött.

A hivatalból jelentendő betegségek közül a lépfene, a veszettség, a sertésvész, a sertésorbánc, a takonykór, a ragályos száj- és körömfájás és a rühkór fordultak elő.

Legnagyobb mértékben a ragályos száj- és körömfájás terjedt el, mely 321 községben 12770 udvarban 49818 szarvasmarha, 138183 juh, 6372 sertésen állapittatott meg és 1910. év szept. hó végétől egészen a mai napig is tart.

Bár az ezen betegségben 111 szarvasmarha, nagyobbára szopós borju és szopós malac, nehány drb juh hullott csak el, mégis a gazdasági kár, melyet okozott, igen jelentékeny, mert vásáraink elmaradása, a forgalmi korlátozások és az állatok értékvesztesége igen tetemes összegre rugnak.

Lépfenével fertőzve volt 96 község 188 udvara és megbetegedett 202 szarvasmarha, 3 ló, melyek közül elhullott 202 szarvasmarha, 3 ló.

Veszettségben elhullott 39 kutya, 1 drb juh.

A sertésvész 15 község 20 udvarában állapittatott meg, elhullott 29 drb sertés.

Sertésorbánc 25 község 37 udvarában 58 drb sertés elhullását okozta.

Rühkór 6 községben 6 ló és 458 juhon fordult elő.

Takonykór 4 községben állapittatott meg és takonykórban elhullott 1 drb ló, takonykór gyanuja miatt kiirtatott 8 drb ló.

A hivatalból jelentendő betegségek közül a himlő, a ragadós tüdőlob, a bivalyvész és az ivarszervi hólyagos kiütés nem fordultak elő.

A hivatalból nem jelentendő betegségek közül a legnagyobb elterjedést a sercegő üszök mutatta. Ugyanis 96 község 188 udvarában 202 drb szarvasmarha hullott el e bajban.

A fertőző hüvelyhurut a tehenek között elég sok esetben került észlelésre, azonban föltünően nem terjedt.

A fertőző állati megbetegedések terjedését a lakosság tudatlansága és közönye, de különösen az segiti elő, hogy az állattartók nem alkalmazták a már igen jól bevált védő vagy gyógyitó oltásokat, melyekkel igen sok kórnak lehetőleg csekély áldozatokkal elejét lehetne venni.

A fertőző betegségek terjedését a fertőzött legelők, kaszálók és különösen az segiti elő, hogy gyakran lebőrözik a ragályos hullákat és a bőröket forgalomba hozva, számtalan új fertőzés keletkezésére adnak alkalmat.

Az 1910. évi állatösszeirási adatok a következők: ló 12014, szarvasmarha 140143, juh 271461, sertés 41923 és kecske 25397 darab; tehát az 1909. évvel szemben *csökkenés:* szarvasmarhánál 11163, sertésnél 8911 és kecskénél 657 darab; *növekedés:* lónál 120 és juhnál 8911 darab.

A húsvizsgálatot 23 vágóhidon 12 állatorvos és 4 emberorvos, 14 kiképezett húsvizsgáló látta el. A kiképezett húsvizsgálók alkalmazásával igen javult az állapot, mivel az 1910. év végével már alig nehány kiképezetlen, laikus húsvizsgáló látta el

ezen fontos föladatot. Levágatott: 141 bika, 2033 ökör, 5561 tehén, 979 tinó, 1723 üsző, 1886 borju, 110 bivaly, 110 bivalyborju, 11194 drb juh, 14 389 bárány, 2660 kecske, 2096 gödölye, 8096 sertés, 90 malac.

X. Közgazdaság.

Közgazdasági téren vármegyénkben mult év folyamán előfordult nevezetesebb mozzanatok gyanánt megemlittetnek:

A mezőgazdasági és iparfejlesztő r. t.-nak Dévén történt megalapitása.

Gyümölcstermelésünk fokozására szolgált a magy. kir. pénzügyi kormánynak szilvapálinka főzés terén a *Kabos* czég által végzett próbafőzés, mely vállalkozás itt a megyében 10000 hl. szilva főzését eredményezte.

Legtöbbet azonban az „Agrária" gyümölcs értékesitő és pálinka főző szövetkezet főzött, mintegy 15000 hektolitert.

A vármegye területén müködő bányavállalatok közül különösen a Zsilyi szénbánya ipar mutat ugy a termelés, mint általában a terjeszkedés tekintetében tartós, nagyarányu emelkedést.

Az aranybányászat fellenditése érdekében pedig a m. kir. pénzügyi kormány az Alsó-Lunkoj községben megvásárolt bányatelkek nagyszabásu feltárását és müvelését vette tervbe.

A megye területén müködö favállalatok száma a mult évben az iszkronyi fürész vállalatnak részvénytársasági alapon való szervezkedésével emelkedett.

Megemlitésre méltók még: a baniczai téglagyárnak és a szászvárosi gipszgyárnak létesitései és a dévai „Hungária", báró Kemény József-féle betéti társasági alapon álló gazdasági gépgyárnak részvénytársasági alapra történt ujjászervezése.

Általában pedig örvendetes jelenségnek mondható az iparvállalatok létesitése iránt megyeszerte megnyilvánulú hajlandóság és vállalkozási kedv.

Amilyen arányokban azonban itt minálunk az ipari fejlődés történik. sajnos — hogy mezőgazdasági téren a visszaesés épp oly arányokban kezd érezhetövé lenni. Ezen bajnak a főokozója pedig a nagy mérvben mutatkozó munkás hiány.

Mult év őszén fellépett száj és körömfájás következtében

ugy az országos, mint a heti marhavásárok az év utolsó hónapjaiban szüneteltek, ami nemcsak hogy a gazdáknak nagy anyagi veszteséget okozott, de az élelmezés terén is a husdrágaság fokozására vezetett.

Egyébiránt az állattenyésztés fokozása érdekében legmeszszebbmenő kedvezmény-nyujtás mellett földmivelésügyi magy. kir. kormány részéről történtek a mult évben is a szükséges apaállat beszerzések.

XI. Erdészet.

Hunyadvármegye területén fekvő erdők nyilvántartási törzskönyvének 1910. év végén lezárt adatai a következő állapotot mutatják:

Összes erdőterület 626662.09 k. h., tehát a tavalyi területnél 300 k. holddal kisebb. Ebből 3776.40 k. h. magánerdő, mig 12958·59 k. h. az erdőtörvény 17. §-a alá nem tartozó, de a 16. §-nál fogva rendszeres gazdasági terv szerinti kezelésre kötelezett erdőt képez.

Talajminőség szerint véderdő 76465·63 k. h., feltétlen erdőtalaju erdő 536875·94 k. h. és nem feltétlen erdőtalajon levő erdőterület 13320·52 k. hold.

Fanemek szerint elkülönitve a vármegyében 118086·76 k. h. tölgy, 407466·36 k. h. bükk és más és végül 101112·28 k. h. fenyő erdő van.

Az összes erdőterületben terület helyesbitések folytán 262·35 k. h. apadás állott be.

A véderdőknél mutatkozó 406·39 k. h. terület-apadás onnan származik, hogy egyes véderdőterületek revizió alá vétetvén kitünt, hogy nem véderdő jellegüek, minélfogva a véderdők közül töröltettek s a feltétlen erdők közé soroztattak.

Erdőirtások az elmult év tolyamán a szigoru intézkedések következtében nem fordultak elő.

Az üzemtervek és érvényben levő rendeletek folytán erdősitendő volt a vármegye területén 8343·92 k. h. a 17. §. alá tartozó és 149 k. h. magán erdőterület. Beerdősittetett az előbbiből 4411·98 k. h. s hátralékban maradt 3931·04 k. h., mig a

magán terület egészben beerdősittetett. Az erdősitési hátralék oka a csemete és munkaerőhiány volt.

Az erdősitések szükséges és hasznos voltáról úgy a közbirtokosságok, valamint egyes magán birtokosok is mindinkább meggyőződnek, ennek a körülménynek tulajdonitható, hogy évről-évre nagyobb azon erdőbirtokosok száma, akik ingyen csemete adományozását kérik.

A kiirtott erdőterületek beerdősitésének elmulasztása az elmult év nyarán komolyabb következményekkel nem járt, a nyári rendkivüli bő esőzések okoztak ugyan a megye egyes részein jelentéktelenebb károkat, feltünöbb károk azonban nem tétettek.

Kopár és vizmosásos területek beerdősitésére az elmult évben e vármegye magánerdőbirtokosainak 2343500 drb ingyen csemetét adományozott a n. m. földmiv. miniszter ur, mely csemetével 605 k. h. kopár terület termő talaja lett a jövő nemzedék számára megmentve, ezen kivül az állami kezelésbe vett erdők birtokosai közül 15 birtokos részesült 3240 korona pénzsegélyben s a szükséges csemete mennyiség is az állami csemete kertekből lett a birtokosoknak kiszolgáltatva.

A mult évi kedvező időjárás folytán a csemeték megfogamzási sikere igen kedvező, amennyiben 80%-ra tehető a megfogamzott csemeték száma.

Az erdőégések száma a megelőző éviekkel szemben felényire vagyis 11-re apadt, amely kedvező eredmény főleg az esős időjárásnak tulajdonitható.

Káros rovar-pusztitás nem fordult elő. A gyümölcsösöket pusztitó hernyók irtása szigoruan ellenőriztetett.

Vizen való szállitásra 2 erdőbirtokos nyert engedélyt, amely engedélyezéseknél a szomszédos, ugyanazon viziutra utalt birtokosok érdekei figyelembe vétettek.

Üzemtervek és az érvényben levő rendeletek ellenére elkövetett cselekmények és mulasztások miatt 9 esetben kellett az erdőrendészeti áthágási eljárást folyamatba tenni. A folyamatba tett esetek mindenike letárgyaltatott.

Erdőkihágások letárgyalása és a megitélt büntetéspénzek és kártéritések felhajtása még most is sok kivánni valót hagy maga után, a mult évi állapotokhoz képest azonban határozott javulás

állott be, amennyiben a kihágások letárgyalása gyorsabb s az itéletek végrehajtása pontosabb lett.

Az erdei lopások egyes vidékeken annyira gyakoriakká váltak, hogy szükségesnek mutatkozott az erdőtörvény 115. ş-a alapján a különös intézkedések életbe léptetése s igy a közig. bizottság utján a nagyméltóságu belügyi m. kir. miniszter urhoz a faigazolványos rendszer életbe léptetése iránt előterjesztés tétetett.

Az elmult év nyarán uralkodott kedvező időjárás következtében takarmány és legelő hiány nem volt, ennélfogva ilynemü kivételes engedélyek kiadásának szüksége sem forgott fenn.

Rendkivüli fahasználati engedély, 6 esetben főhasználat 732·25 kat. holdon, 20 esetben előhasználati fahasználat 679·61 k. holdon, továbbá 3061 drb épületfa és 1750 m³ másnemü fakihasználás, valamint 3 esetben legeltetés 4898·07 kat. hold területen erdőápolási szempontból, végül 3 esetben 16·81 k. hold területen kőbánya nyitás engedélyeztetett.

Az erdőtiszti és erdőőri személyzet szolgálatát az év folyamán is kifogástalanul teljesitette. Az 1909. évben megallapitott fizetéstöbbletet a ker. erdőőröknek ez év folyamán sem lehetett kiutalni illetőleg folyósitani, mert az erdőőrzési járulékok felhajtása szerfölött sok akadályokba ütközött. Legujabban a járulékok felhajtása szigoruan ellenőriztetik s igy kilátás van arra, hogy az erdőőrök magasabb fizetése egy-két hónapon belül folyósitható lesz.

XII. Vizjogi ügyek.

A vármegye területén lévő viziművek joggyakorlatának rendezése, illetve a régen fennálló igazolt, de vizikönyvileg még nem nyilvántartott vizhasználatok, valamint új ipari és erdőgazdasági célt szolgáló viziművek engedélyezése, nemkülönben tulajdonjog átiratása tárgyában 1910. év folyamán 21 esetben állittatott ki engedélyokirat.

XIII. Katonaügy.

Az 1910. évi fősorozásokhoz szükséges előmunkálatok megfelelően elkészülvén, az ujonczozás a honvédelmi miniszter ur által jóváhagyott müködési terv szerint pontosan és rendesen, az ex-lex miatt azonban csak augusztus és szeptember hónapokban vitetett keresztül.

Az 1910. évben megejtett fősorozás eredménye a következő:

Sorszám	A sorozó járás neve	A fősorozásra felhivott állit. kötelesek száma	A kivetett ujonczjutalék	A besorozottak száma	A fősorozástól távol maradtak száma	Észrevétel
1	Algyógyi —	523	64	169	48	—
2	Brádi —	707	57	237	110	—
3	Dévai —	863	63	168	129	—
4	Körösbányai —	546	26	104	193	—
5	Marosillyei —	943	100	184	86	—
6	Szászvárosi —	705	50	174	120	—
7	Vajdahunyadi —	486	44	131	43	—
8	Hátszegi —	1077	80	207	67	—
9	Puji —	400	20	110	15	—
10	Petrozsényi —	551	47	106	151	—
11	Déva város —	120	11	23	46	—
12	Szászváros város —	85	18	23	35	—
13	Vajdahunyad „ —	61	14	16	21	—
14	Hátszeg „ —	41	8	9	13	—
	Összesen	7108	602	1631	1077	

XIV. Közlekedésügy.

1. A törvényhatósági közútak.

A törvényhatósági közútak összes hossza 440·88 km., ebből kiépitett 413·18 km. és kiépitetlen 27·70 km.

A törvényhatósági közútak hálózatában az 1910. évben változás nem történt.

A Hátszeg—Vámamarga—karánsebesi állami közútnak Hunyad vármegyére eső része, mely 38·6 km. hosszú, még az 1909. évben az állami közútak hálózatába lett átvéve, de az arra szükséges fedanyag szállitása kereskedelemügyi m. kir. miniszter úrnak 112216—909/IC. sz. rendelete folytán 1909. év végéig a törvényhatósági útalap terhére történt, 1910. év január hó 1-től kezdve azonban már ezen költségek is az államkincstár által fedeztettek.

2. Vicinális közútak.

A vicinális közútak hossza 562·17 km., ebből 230·79 km. kiépitett és 331·38 km. kiépitetlen. Ezen útak segélyezésére a törvényhatósági útalapból 8000 korona fordittatott.

A főszolgabirák elnöklete alatt működő útibizottságok mindenkor igyekeztek a szükséges intézkedéseket megtenni az útak jókarban tartása érdekében.

3. Községi közdülő utak.

A községi közdülő utak összes hossza 651·06 km., mely útvonalak fentartásáról az érdekelt községek saját hatáskörükben gondoskodnak.

4. Vasúti állomáshoz vezető utak.

Ezen utak hossza 6·131 km. Fentartásukról a törvény értelmében megállapitott érdekeltség gondoskodik.

XV. Sajtóügy.

Sajtóügy szempontjából figyelemreméltó jelensége az elmult évnek, hogy a vármegye területén ujonnan meginditott lapok majdnem kivétel nélkül közgazdasági célokat szolgálnak. Ilyenek az „Új Gazdaság" cimü mezőgazdasági szaklap, amely megjelenik Piskitelepen havonta kétszer Papp László felelős szerkesztősége alatt; az „Ipartársulati Értesitő" tulajdonképen a „Hunyadmegyei Fogadósok, Vendéglősök, Kávések és Korcsmárosok Egyletének" szaklapja, megjelenik Déván minden hó 1-én, felelős szerkesztője Wunder Béla; végül a „Marosvidéki Közgazdasági Lapok", megjelenik Déván havonta kétszer, felelős szerkesztője Pártos Szilárd. Ezeken kivül „Kultura" cim alatt Papp Samu szerkesztésével Piskitelepen havonta egyszer megjelenő társadalmi folyóirat szintén az elmult 1910. év folyamán keletkezett.

Cimét változtatta a „Közérdek", amely a mult évtől fogva „Hátszeg és Vidéke" cim alatt jelenik meg.

A vármegye területére utcai elárusitási engedélyt nyertek: „Friss Ujság", „A Nap", „Az Est", „A Polgár", „Budapest", „Kis Ujság" és „Ejnye be jó" cimü fővárosi napi, illetve hetilapok.

XVI. Központi választmány müködése.

A központi választmányi beadványi jegyzőkönyvben 1910. év folyamán 265 ügy nyert beiktatást, melyek mind el lettek intézve.

A központi választmány 1910. év folyamán 5 ülést tartott.

Az 1910. és 1911. évi képviselő választók állandó névjegyzéke szerint:

		1910. év.	1911. év.
A dévai	kerületben	1894	1954
„ dobrai	„	780	811
„ hátszegi	„	2684	3414
„ körösbányai	„	4190	4151
„ szászvárosi	„	1399	1436
„ vajdahunyadi	„	1349	1388
	Összesen:	12296	13154 választó van.

XVII. Iparügyek.

1910. év folyamán az iparügyek terén jelentékeny javulás állott be, amennyiben ugy az iparosok, mint az iparos tanonczok száma az előző évekhez képest nagy arányban emelkedett. Kiadatott ugyanis a törvényhatóság területén 1910. év folyamán 367 iparigazolvány és 248 iparengedély, ipari pályára lépett pedig 680 ifju.

Különösebb és megemlitésre méltó ipartelep 1910. év folyamán nem létesült. Kiadatott ugyan 25 telepengedély, de ezek többnyire kőfejtő telepek, motoros malmok, épületfa és deszkaraktárak engedélyezésére vonatkoznak.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara tagjainak megbizatása 1910. év junius hó 8-án lejárván, kereskedelmi miniszter ur 20528/910 sz. rendeletére az uj tagok megválasztása a törvényhatóság két: u. m. dévai és szászvárosi kerületében megejtetett.

Megválasztattak a dévai kerületben: Kohn Lajos, Bors Emil kereskedők, Kroll Gyula, Szőts F. Lajos iparosok rendes tagoknak.

Hirsch Adolf, Schumann Ernő kereskedők, Ujvári Jenő, Roser Miksa iparosok pótkültagoknak.

A szászvárosi kerületben: Zobel M. G. kereskedő és Schumacher Lajos iparos rendes tagoknak, Német János kereskedő és Opincár Miklós iparos pótkültagoknak.

Az iparügyek terén 1910. év folyamán a vármegye törvényhatósági bizottsága is fejtett ki munkásságot, amennyiben a „Bérkocsi iparról" és a „Kéménysepő iparról" szóló szabályrendeleteket alkotta. Mindkettő kormányhatósági jóváhagyás alatt áll.

XVIII. Közbiztonság.

A vármegye közbiztonsága felett 1910. év folyamán Záray Ödön százados parancsnoksága alatt a dévai, hátszegi és brádi szakaszban 50, majd 52 őrsön és 1 különitményen 4 tiszt és 280 főnyi legénység őrködött. A létszám az előző évi létszámmal szemben nem változott.

A zsilvölgyi — illetve wekerletelepi — kincstári bányák megnyitása következtében a nagyszámú és különböző nemzetiségü — s köztük sok kétes jellemü — munkáselemek a Zsilvölgyében való összetömörülése következtében, a közbiztonság zavartalan fentarthatása céljából Aninoszabányatelepen és Wekerletelepen egy-egy 5—5 főből álló új csendőrőrs állittatott fel, melyek közül az aninoszabányatelepi őrs mult évi julius hó 1-én és a wekerletelepi őrs szeptember hó 16-án kezdette meg működését.

Ezen őrsök rendszeresitve csak a folyó évben lesznek és igy eddig csak a szárny összes állományából állittattak fel.

Közbiztonsági, de főként a kedvezőtlen elhelyezési viszonyok miatt a tekerői őrs mult évi julius hó 1-ével Nagyalmásra helyeztetett át, mint a vidék gócpontjára és a körjegyzői körzet központjára.

A közbiztonsági állapotok vármegyeszerte kielégitőek voltak, bár mult évi junius hó 2-án Szászvároson megtartott országgyülési képviselő választásból kifolyólag a lakosság kedélye felizgattatott, amelynek kapcsán Felkenyér, Balomir, Vajdej és Piskincz községekben nagyobb tömegekben zavargások és erőszakoskodások fordultak elő.

A rend helyreállitása céljából a felsorolt községekben 29 csendőr összpontositva működött és a rend helyreállitása érdekében a közigazgatási hatóság intézkedése folytán egy század gyalogság Felkenyér községbe kirendeltetett.

Kosztesd községben a választásból kifolyólag a községi

birót és egy társát megöléssel fenyegették és a birónak 32 korona értékü kukoricáját levágták. A rend helyreállitásáig a községben felváltva állandó járőr tartatott.

Ugyancsak ezen választásból kifolyólag az algyógyi járás területén is voltak surlódások és a lakosság kedélye is izgatott volt hosszabb időn át.

Az ezen járásban levő Bábolna, Folt és Boj községekben a lakosság a zsidó korcsmárosokat bojkottálta és állandó fenyegetésükkel terrorizálta azokat. Ebből kifolyólag a rend fentartása céljából az illetékes nagyrápolti őrs 9 csendőrrel megerősitve tartatott hónapokon át.

Továbbá ugyancsak a választásból kifolyólag Bokajalfalu községben a rend és nyugalom is megzavartatott, hol a községi lakosság a magyar és zsidó lakossággal olyan mérvü nyilt és ellenséges magatartást tanusitott, hogy az algyógyi őrsről ezen községben állandó járőrt kellett tartani. A falubeli legények az állandó járőr bevonása után később, egy alkalommal Ráczkövy Artur ottani földbirtokost régi ellenségeskedés s megfélemlités céljából megtámadták, ki a támadókkal szemben önvédelemből lőfegyvert használt és azok közül egyet agyonlőtt.

Fenti okok és a községi lakosság egy részének biztonsága miatt — emlitett községbe egy 5 főből álló különitményt kellett felállitani, amely mult évi szeptember hó 9-én müködését megkezdette és azóta fennáll. Az e tárgyban megtett intézkedések következtében s mert a község és környéke közbiztonságilag egyébként is mozgalmas, remélhetőleg ezen különitmény állandó őrssé fog átszerveztetni.

A dobrai őrskörletben Roskány község erdejében „Grohot" nevü erdőrészben Adler Antal batrinai bőrkereskedő december hó 7-én meggyilkolva és kirabolva találtatott. A hulla körül-belül mintegy 4 hét óta volt a helyszinén s igy a gyilkosság egy hónappal később fedeztetett fel. A hulla mindkét karja és felsőlábszára erdei vadak vagy kutyák által kikezdve, nagyobb részben hiányoztak. Mint megállapittatott a meggyilkolttól körül-belül 200—250 korona pénz, 1 zsebóra és 1 forgópisztoly elraboltatott; miből kitünt, hogy az illető rablógyilkosságnak esett áldozatul. Nyomozáshoz 20 csendőr volt összpontositva. Tettes kiderittetett.

Ezen eset, valamint ennek nyomozása alkalmával Batrina községben kideritett 10 külömböző lopás s rablási kisérlet, valamint 1909. évben Dobrán Kajlinger Lipótné és 2 társán elkövetett rablógyilkosság igazolja, hogy ezen vidék lakossága a közbiztonságra nézve igen veszélyes. A több rendbeli más egyéb nyomozások szálai is minden alkalommal Batrina községben összpontosultak. Ez okból a szárnyparancsnokság részéről már előterjesztés tétetett, hogy Batrina községbe a közbiztonság jól felfogott érdekéből egy új őrs állittassék fel.

Egyidejüleg azt is meg kell emlitenem, hogy az 1909. évben Karlinger Lipótné és 2 társa dobrai lakósokon a vad kegyetlenséggel, valamint vakmerőséggel végrehajtott, közfeltünést kelő rablógyilkosság tettesei a legbonyolultabb körülmények és a nyomozás sikerének minden reménytelensége dacára a 2 évig tartó állandó s fáradságot nem ismerő csendőri puhatolások folyamán szerzett adatok kapcsán és a kir. biróság hathatós közremüködésével kiderittetett. A tettesek — batrinai lakósok — a biróság által vizsgálati fogságban tartatnak.

A csendőrség müködését az 1910. év folyamán a közbiztonság rovására előfordult büntettek és vétségek kinyomozásában siker koronázta. Amennyiben csak a fontosabbakat emlitve az előfordult 60 hatóság és hatósági közegek ellen elkövetett erőszakból kideritette mind a 60-at; az előfordult 7 pénzhamisitásból kideritette mind a 7-et; az előfordult 102 emberélet elleni büntettből kideritette mind a 102-őt; az előfordult 1072 testisértésből kideritett 1068-at; az előfordult 1451 lopásból kideritett 1300-at; az előfordult 52 rablásból kideritette mind az 52-őt; az előfordult 162 gyujtogatásból kideritett 134-et.

A mult év folyamán a vármegye területén egyébként összesen 3698 büntett és vétség fordult elő, melyből 3397 derittetett ki. Ennek kapcsán a biróságoknak elfogva átadatott 218 és feljelentetett 4215 egyén, mint tettes és bünrészes.

Kinyomozott és feljelentett végül a kir. járásbiróság hatáskörébe tartozó egyéb 330 és a közigazgatási hatóságok elé utalt 3416 kihágási esetet.

A bünügyi szolgálat összeredménye százalékban kifejezve 95·9%.

A közbiztonsági állapotok egyébként a mult évben az 1909.

évhez viszonyitva javultak, amennyiben ezen évben 4112 büncselekmény fordult elő, tehát több 414-el, mint 1910-ben.

Tekintettel arra, hogy a megye közbiztonságának mozgalmasságával és a felügyelendő terület nagyságával még mindig nincsen arányban a csendőrség létszáma, igy Batrinára javasolt új őrsön kivül még a következő helyekre javasoltatott új őrs felállitása:

1. Branyicska községbe már előzőleg kilátásba helyezett őrs felállitására új előterjesztés tétetett.

2. Blezsény községbe a körülötte levő nagy kiterjedésü és nehéz terepü terület miatt.

3. Romoszhely, vagy esetleg Ó-sebeshely községbe a mozgalmas közbiztonsági állapotok miatt és végül

4. A nagykiterjedésü körlettel biró kudzsiri őrs körlethez tartozó havason az erdő és a nyári legeltetés védelmére állatlopások és határátlépések meggátlása végett a „Sipcsi" helyen és az alsóvárosvizi őrshöz tartozó havason a „Magura" helyen 1-1 nyári őrs felállitása.

Az igen mozgalmas közbiztonsági viszonyok miatt a petrosényi őrsnek 5 és a vulkáni őrsnek 2 fővel való fölemelése tekintetében is előterjesztés tétetett; de az egyelőre költségvetési fedezet hiányában nem engedélyeztetett, mig a lupényi őrs 5 főnyi létszámának 7 főre való felemelése előjegyzésbe vétetett.

Ezen létszám felemelések tekintetében folyó évi állami költségvetés letárgyalása után újból előterjesztés leend téve s nagy a remény, hogy ezen létszám felemelések is engedélyezve lesznek.

XIX. Ügyforgalom.

	1910. évben		
	beérkezett	elintéztetett	függ. maradt
Alispáni beadványi jegyzőkönyvben	20399	19998	401
Központi választmányi „ „	265	265	—
Számvevőségi „ „	5098	5098	—
Tiszti ügyészi „ „	881	849	32
Utlevél „ „	946	946	—
Központi árvaszék „ „	17474	16506	868
Közig. bizottsági „ „	6442	6322	120

Fegyvertartási engedély kiállittatott: 792.